

1924. Soudce nařídil, by k němu byli předvoláni soukromá obžalobkyně, její zástuce Dr. P., obvinění s obhájcem a svědek Antonín C., otec soukromé obžalobkyně. K hlavnímu přeličení dne 14. ledna 1924 nedostavili se ani soukromá obžalobkyně (dle zpátečního listku byla řádně obeslána), ani její zástupce Dr. P. (zdali byl řádně obeslán, není zjištěno, zpáteční lístek schází ve spise). Svědek Antonín C. prohlásil, že soukromá obžalobkyně onemocněla a žádal, by proto hlavní líčení bylo ihned odročeno. Plnou mocí se Antonín C. nevykázal, prohlášení nepodal jako zástupce Hermíny S-ové, lékařského vysvědčení nepředložil. Obhájce učinil návrh, aby byl vynesena sprostující rozsudek vzhledem k tomu, že se soukromá obžalobkyně nedostavila, ačkoliv byla řádně předvolána, pročť jest míti za to, že od obžaloby upustila. Okresní soud tomuto návrhu vyhověl a vynesl sprostující rozsudek dle Šu 259 čís. 2 tr. ř. Proti tomuto rozsudku podala soukromá obžalobkyně odvolání. Krajský jako odvolací soud v Litoměřicích zrušil rozsudkem ze dne 30. dubna 1924 rozsudek okresního soudu v Teplicích-Šanově a nařídil okresnímu soudu, by v této věci znovu jednal. V důvodech tohoto rozsudku uvádí krajský soud po vylíčení skutkové podstaty, že okresní soud tímto postupem porušil předpis, který musí býti zachován, neboť nebyl ani zástupce soukromé obžalobkyně řádně k líčení obeslán a soukromá obžalobkyně pro nemoc se k líčení dostaviti nemohla.

Rozsudek odvolacího soudu se nesrovnává se zákonem. Soukromá obžalobkyně Hermína S-ová byla k hlavnímu líčení řádně předvolána, čímž vyhověno předpisu Šu 79 tr. ř., jenž pouze žádá, aby buď soukromému obžalobci nebo jeho zástupci předvolání bylo doručeno, nikoliv však oběma. Tím, že se soukromá obžalobkyně k líčení nedostavila, nastal případ Šu 46 odstavec třetí tr. ř., že totiž má se za to, že soukromý obžalobce od dalšího stíhání upustil. Pakli se soukromá obžalobkyně pro nemoc dostaviti nemohla, bylo na ní, by dle ustanovení Šu 455 tr. ř. dala se při hlavním líčení zastupovati plnomocníkem, jenž však má zvláštní plnomocenství předložiti. Za takového plnomocníka nebylo lze pokládati Antonína C-e, otce provdané soukromé obžalobkyně Hermíny S-ové, jenž předvolán byl k hlavnímu líčení jako svědek a jenž dle jednacího protokolu zvláštní plné moci nepředložil a toliko prohlásil, že soukromá obžalobkyně onemocněla. Právem byl proto vynesena okresním soudem v Teplicích-Šanově rozsudek sprostující podle Šu 259 čís. 2 tr. ř.

Čís. 1713.

Prvý případ Šu 24 zákona o tisku jest tu i tehdy, byl-li obsah zaba-veného tiskopisu učiněn obecně přístupným reprodukcí jeho závadných statí v jiných tiskopisech.

Zodpovědný redaktor zodpovídá za obsah svého časopisu až do okamžiku, kdy časopis vyjde a až do té doby musí dbáti zákazu uveřejnění článků, které uveřejňuje.

Subjektivně stačí zavinění z nedbalosti.

Rozlišení od skutkové podstaty čl. III/1 zákona ze dne 18. října 1862, čís. 142 ř. zák.

(Rozh. ze dne 25. srpna 1924, Zm I 357/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 29. února 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 24 zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjišťuje po skutkové stránce, že v čísle 52 periodického v L. vycházejícího časopisu »Průboj« ze dne 8. července 1923 otisknut byl článek s nápisem »in hoc signo«, jehož část byla okresní správou politickou v L. pro přečin podle §u 300 tr. zák. zabavena, a že krajský soud v Mostě potvrdil zabavení to nálezem ze dne 7. července 1923. Nález ten byl v čísle 157 »Úředního listu« ze dne 14. července 1923 uveřejněn. Dále je prokázáno, že v čís. 9 periodického v D. vycházejícího časopisu »Sever« ze dne 27. července 1923 uveřejněn byl shora zmíněný článek. Stěžovatel byl obžalován a odsouzen proto, že jako zodpovědný redaktor čas. »Sever« obsah v čas. »Průboj« zabaveného článku proti záповědi, vyřknuté oním soudcovským nálezem a náležitě vyhlášené, tiskem uveřejnil a takto rozšiřoval. Vůči tomuto skutkovému stavu nemůže býti nejmenší pochybnosti, že jde o prvý případ §u 24 zákona o tisku, jenž dle jasného znění jest dán nejen tehdy, když rozšiřován jest sám zabavený a soudní záповědi stížený časopis, nýbrž také tenkrát, když obsah tohoto zakázaného tiskopisu je tiskem uveřejněn. Namítá-li proto zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že v tomto případě nejedná se o prvý případ §u 24 tiskového zákona proto, že obžalovaný nerozšiřoval zabavený a soudní záповědi stížený časopis »Průboj«, je na omylu, zvláště když ono ustanovení svým určením a svou podstatou zakazuje, by úřadem za trestný považovaný obsah tiskopisu byl činěn obecnstvu přístupný, ať rozšiřováním dotyčného tiskopisu samotného, ať uveřejněním jeho závadných částí v tiskopisech jiných. Stěžovatel uplatňuje dále obhajobu, již v prvé stolici přednesenou, že svoje rozhodnutí o tom, aby básnička »In hoc signo« vyšla v redigovaném jím časopise »Sever«, učinil v době, kdy ještě nikde zabavena nebyla a kdy také nebylo úřední vyhlášky o jejím zabavení, takže za její uveřejnění nezodpovídá. Stěžovatel snaží se zodpovědnost odpovědného redaktora za uveřejnění závadného článku omeziti časově na dobu, která končí okamžikem, kdy redaktor odevzdá rukopis sazeči ku vysázení; od okamžiku toho, podle názoru stěžovatelova, je odpovědný redaktor zodpovědnosti prost. Leť nalézací soud zaujal správné stanovisko, vysloviv, že je směrodatno pro daný případ, že tu byl náležitě vyhlášený zákaz soudu a že přes zákaz tento byl článek v časopise, redigovaném obžalovaným otištěn. Odpovědný redaktor odpovídá za obsah svého časopisu až do okamžiku, kdy časopis vyjde, t. j. když vytištěný v konečné úpravě je odevzdán do veřejnosti, a až do okamžiku toho musí dbáti zákazů uveřejnění článků,

keré v časopise svém uveřejňuje. V důsledku toho netrpí rozsudek neúplností dle čis. 5 Šu 281 tr. ř., proto že nezjistil, kdy obžalovaný dal rukopis básničky do tisku, poněvadž okolnost tato je pro právní pozouzení věci bez významu.

Co se týče otázky subjektivního zavinění ustálil se zrušovací soud na stanovisku, že ohledně prvního případu Šu 24 zákona o tisku nevyžaduje se znaku »vědomosti«, jenž jest, jak tomu nasvědčuje. doslov zákona, náležitostí skutkové podstaty případu druhého, týkající se rozšiřování zabaveného tiskopisu. Úmyslné nebo vědomé rozšiřování není proto podmínkou prvního případu Šu 24 tiskového zákona, naopak stačí dle všeobecných zásad právních, stihá-li pachatele zavinění z nedbalosti. Je nepochybné, že u osob, s jichž povoláním souvisí účast při rozšiřování tiskopisů, jak je tomu při odpovědných redaktořích, vyplývá již z jejich povolání povinnost, by si zjednaly a měly na zřeteli ony prameny, z kterých by čerpaly vědomost o zákazech ve příčině dalšího rozšiřování tiskopisu. Osobám, k jichž povinností náleží, by dbaly nad obsahem tiskopisu a opatřily si vědomost o zákazech a měly je v patrnosti, nepřichází nezaviněná nevědomost zákazu k dobru, když se o takového zákazu nestaraly a následkem této nedbalosti o jich jsoucnosti nevěděly. Ohledně takových osob dlužno trvati na zásadě, že, jakmile soudcovský zákaz byl řádně vyhlášen, nemůže se jeho neznaností nikdo omlouvati, a že zákazu takovému dlužno bezpodmínečně platnost zjednati. Převzal-li obžalovaný na sebe úkol zodpovědného redaktora, je na něm, by povinností, dle zákona mu uloženým, dostál, a je jeho věcí, jak má v daném případě postupovati, by se neocítl v rozporu se zákonem. Jako zodpovědný redaktor je obžalovaný vzhledem k svému povolání po rozumu Šu 233 tr. zák. povinen znáti zvláštní zákazy a nařízení, jež přestoupeny, a neznalost tato činí ho zodpovědným. S hlediska toho nebylo třeba, by nalézací soud zjišťoval okolnost, zda obžalovaný v době, kdy svoje rozhodnutí o otištění závadné básničky činil, anebo zda vůbec a kdy věděl, že básnička ta propadla v »Průboji« zabavení, poněvadž i, kdyby vědomí toho neměl, nemohlo by ho to z vytčených úvah ospravedlniti. Že pak doba, kdy obžalovaný rozhodnutí o otištění článku činil, je při posuzování věci nerozhodnou, bylo již vyloženo. Hořejšími úvahami je též odňata půda výtce rozporu (čís. 5 Šu 281 tr. ř.) Rozpor ten záleží prý v tom, že rozsudek o obžalovaném na jedné straně pouze předpokládá, že jako zodpovědný redaktor m u s i l věděti, že článek byl zabaven, na druhé straně však o něm vyslovuje, že uveřejnil článek ve svém listě »přes tuto svou vědomost«. Museti věděti a opravdu věděti nejsou prý však pojmy totožné, poněvadž prvním obratem vyjadřuje se povinnost věděti, což od skutečné vědomosti je rozdílné. Leč vytýkaný rozpor je jen zdánlivým, každým způsobem však nezávažným, poněvadž se nedotýká podstaty věci. Neboť i kdyby nalézací soud neprávem o obžalovaném předpokládal, že o zabavení článku skutečně a opravdu věděl, neměnilo by to ničeho na posouzení a kvalifikaci činu, poněvadž dle zjištěného stavu právního měl povinnost, opatřiti si vědomost o zabavení a, ježto již opomenutí této povinnosti opodstatňuje zavinění ve smyslu prvního případu Šu 24 zákona o tisku.

Snaží-li se stížnost dovoditi, že sledování zákazů o rozšiřování za-

bavených článků je mnohdy velmi obtížné, poněvadž zabavené texty nereprodukuje se v »Úředním listě« úplně, nýbrž jen začátečnými, zpravidla velmi všeobecnými a bezvýznamnými slovy, což nutně prý vede k nedorozumění, zejména, když, jak v daném případě tomu jest, zabavena byla právě část textu vedle celé řady jiných míst téhož zabaveného časopisu — uplatňuje tím něco, co v daném případě nemůže sloužit obžalovanému k omluvě. Stačí, když pozastavené texty, třebaž zkráceně, jsou označeny tak, aby povinností svých dbalý redaktor mohl spolehlivě zjistiti, co jest zabaveno. Tomu je tak i v tomto případě, to tím více, když napadnutí musil již zvláštní latinský nadpis zakázaného článku (»In hoc signo«). Obžalovaný mohl by ostatně ospravedlněn býti jen tehdy, kdyby označení bylo tak nedostatečným, že by seznání zakázaných statí činilo nemožným. Že by taková nemožnost zde byla, stížnost netvrdí a tvrditi nemůže. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. není proto v žádném směru dán a docházejí hořejšími úvahami svého vyřízení i ostatní výtky, činěné rozsudku dle čís. 5. §u 281 tr. ř. jsouce veskrze rázu právního. Dovolávání se důvodu čís. 9 b) citovaného §u je již formelně pochybeno. Neboť rozsudek neobsahuje vůbec výroku o přiznání nebo nepřiznání některého z důvodů, trestnost činu, obžalovanému za vinu kladeného, vylučujících nebo rušících, takže tu není potřebného skutkového podkladu pro uplatňování tohoto důvodu zmatečnosti. Snaží-li se stížnost uvedený důvod opřítí o vývod, že, když obžalovaný učinil rozhodnutí o otištění básničky v době, kdy nebylo tu zabavené oné statí, nedopustil se přečinu podle §u 24 tiskového zákona, pokud se týče o vývod, že vina stihá vlastně sazeče, který stať obžalovaným již v červnu pro tisk určenou zařadil do časopisu až teprve koncem července, kdy zabavení bylo již provedeno, nelze ve vývodech těchto spatřovati uplatnění některého ze shora míněných trestnost vylučujících neb rušících důvodů, poněvadž se dotýkají toliko samotné skutkové podstaty činu obžalovanému za vinu kladeného a je jimi proto ve skutečnosti uplatňován důvod čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nehledě k tomu byly vývody ty podrobeny již rozboru, nebyly však shledány způsobnými, by přivodily změnu v nazírání na věc ve prospěch obžalovaného.

Konečně namítá zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., že jednání obžalovaného nemělo býti kvalifikováno jako přečin podle §u 24 zákona o tisku, nýbrž nanejvýše jako přestupek podle článku III. 1) zákona ze dne 18. října 1868, čís. 142 ř. zák. Než bylo již dovedeno, že podřadění pod § 24 zákona o tisku je bezvadné, takže nemůže přicházeti již v úvahu méně trestný čin dle uvedeného článku. V ohledu tom bylo by podotknouti, že ustanovení §u 24 tiskového zákona je úplně samostatným, čistě tiskově policejním deliktem za účelem zachování pořádku ve věcech tiskových (viz nadpis druhého oddílu tiskového zákona), že objektivně nepředpokládá ničeho více, než že reproduovaný neb dále rozšiřovaný tiskopis byl postižen zabavením neb soudcovskou záповědí, aniž by přihlíželo k důvodu tohoto opatření. Ustanovení to sleduje jen ten účel, by opatření úřadu bylo bezpodmínečně dbáno a odezírá zcela a úplně od skutkového děje, tkvícího v obsahu dotyčného tiskopisu. Naproti tomu má článek III. dle svého znění a účelu zásadně na zřeteli zaviněné spáchání onoho trestního činu, který je v obsahu tiskopisu stělesněn.